

Підсумовуючи вищенаведене, можна зазначити, що двосторонні відносини України та НАТО щодо збереження та захисту їх спільних інтересів у контексті безпеково-оборонної політики є запорукою гарантування миру в європейському регіоні та протистояння агресивно налаштованим державам Сходу (російська федерація, білорусь).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Стратегічна концепція НАТО – 2022. *Офіційний вебпортал НАТО*. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept-ukr.pdf
2. Яковюк І. В., Білоусов Є. М. Національна безпека України в умовах нових викликів європейській та євроатлантичній солідарності: монографія / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування, НДІ правового забезпечення інновац. розвитку НАПрН України. Харків: ФОП Рубан В. В., 2022. 148 с.
3. Годоров І. Україна – НАТО: сучасний стан відносин і перспективи. *Міжнародний науковий вісник*. 2023. Вип. 1–2 (27–28). С. 10–20.
4. Шишкін І., Воронова О., Дацьо Т. Міжнародні відносини Україна – НАТО: сучасний стан і шляхи розвитку. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2023. Вип. 7(3). URL: https://www.researchgate.net/publication/377285952_Miznarodni_vidnosini_Ukraina_-_NATO_suchasnij_stan_i_slahi_rozvitku
5. Ключко А., Семенець-Орлова І. Система співробітництва з НАТО в зміцненні безпеки державного кордону в сучасних умовах. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2023. Вип. 1(67). С. 31–36.

ЕНЕРГЕТИЧНЕ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ ЯК ОBOB'ЯЗKOBA УMOBA ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Лимар В. В.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)
e-mail: v.lymar@donnu.edu.ua

Енергетична безпека країни є важливим елементом національної безпеки, який впливає на економічний, соціальний та політичний розвиток країни. Забезпечення надійного та сталого енергопостачання в країні, а також зменшення залежності від іноземних постачальників є важливим завданням для забезпечення національної безпеки [1].

Україна є великим виробником вугілля та природного газу, але її залежність від імпорту цих джерел енергії є значною. До того ж з огляду на фокус на скорочення викидів вуглецю та збільшення використання відновлюваних джерел енергії важливим завданням для України є розвиток відповідних енергетичних технологій, інфраструктури та імпортозаміщення. Залежність України від імпорту енергоносіїв, особливо газу та нафти, є однією з основних проблем енергетичної безпеки країни. Залежність від зовнішніх постачальників може призвести до гострого дефіциту енергії та високих цін на енергоносії, що загрожує економічному зростанню та національній безпеці [2]. Імпортозаміщення енергії є важливим для забезпечення сталого розвитку країни та зменшення її залежності від зовнішніх поста-

чальників. Цього можна досягти завдяки розвитку внутрішніх відновлюваних джерел енергії, як-от сонячна та вітрова енергетика, а також підвищення енергоефективності й зменшення споживання енергії. Важливо також розвивати власну нафтогазову галузь і забезпечувати диверсифікацію джерел постачання [3]. Зменшення імпорту енергоносіїв також може позитивно вплинути на платіжний баланс країни та підвищити її конкурентоспроможність на міжнародному ринку. До того ж імпортозаміщення може створити нові робочі місця та підтримати розвиток внутрішнього енергетичного ринку. Отже, енергетичне імпортозаміщення є важливим завданням для України для забезпечення енергетичної безпеки, сталого розвитку та економічного зростання.

Проблема енергетичної безпеки України загострилася з початком повномасштабної російської агресії проти України. Маніпуляції РФ з енергетичними ресурсами мають кілька аспектів. Одним з них є будівництво російським «Газпромом» газопроводу «Північний потік-2», який дає змогу транспортувати газ до Німеччини в обхід України. У цьому випадку метою РФ є зменшення ролі України в європейській газотранспортній системі. Результатом стало зменшення поставок газу до Європи і відповідно – значне зростання цін на цей енергоресурс [1]. За таких обставин перед Україною постає завдання зменшення енергетичної залежності, зокрема наша країна вже закуповує газ для власних потреб у Європі, а також вживає заходів щодо подальшої інтеграції вітчизняної енергосистеми до європейського енергетичного простору.

Найбільшим викликом в енергетичному секторі для України сьогодні є необхідність протистояти російським атакам. Відповідь на цей виклик вимагає невідкладних дій. Російська армія тимчасово окупувала території зі значними потужностями з виробництва електроенергії та покладами викопного палива. Це найбільша атомна електростанція в Європі, Запорізька атомна електростанція, теплові електростанції в Донецькій і Луганській областях. До того ж найбільші потужності альтернативної енергетики в Україні зосереджені у Дніпропетровській, Миколаївській, Херсонській та Запорізькій областях. Частина з них знаходиться на тимчасово окупованій території. Приблизно 30–40 % електростанцій відновлюваної енергетики в південних і східних регіонах країни були пошкоджені.

Метою державної політики України у сфері енергетичної безпеки є забезпечення захисту національних інтересів у сфері забезпечення доступу всіх споживачів до надійних, стійких, доступних та сучасних джерел енергії у технічно надійний, безпечний, економічно ефективний та екологічно прийнятний спосіб за звичайних умов та в кризових ситуаціях виключно в межах та у спосіб, передбачений законом.

Отже, енергетична безпека має вирішальне значення для України з кількох ключових причин. Україна розташована між РФ та Європою і має важливий транзитний коридор для транспортування енергоносіїв, зокрема природного газу, з РФ

до Європи. Це надає Україні стратегічну роль у постачанні енергоносіїв до Європи, але також робить її вразливою до можливих обмежень або скорочення цього транзиту. Україна значною мірою залежить від імпорту енергоносіїв, особливо природного газу та нафти. Імпорт енергоресурсів робить країну вразливою до змін на світових енергетичних ринках та політичних рішень постачальників. У минулому Україна мала проблеми з деякими імпортерами енергоресурсів, зокрема з РФ. Політичні конфлікти та воєнні дії між країнами можуть призвести до обмеження поставок газу та інших ресурсів [4].

Україна має значний потенціал для підвищення енергоефективності та розвитку відновлюваних джерел енергії. Забезпечення її енергетичної безпеки вимагає розвитку цих напрямів для зменшення залежності від імпорту. Забезпечення сталого та надійного постачання енергії має важливе значення для економічного розвитку країни. Відсутність енергії або її висока вартість можуть негативно вплинути на конкурентоспроможність бізнесу та життя громадян. Енергетична безпека також важлива для національної оборони. Забезпечення необхідними ресурсами армії та інших об'єктів критичної інфраструктури має вирішальне значення у випадку конфлікту або загрози. Всі ці фактори роблять енергетичну безпеку надзвичайно важливою для України, і країна активно працює над різними заходами для підвищення своєї енергетичної стійкості та незалежності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Lyman V. Ukraine's economy after the Russian Federation war invasion: global scale. *Ukrainian Economy in the Aftermath of the Russian Aggression – Selected Issues*. 2022. P. 75–82.
2. Лимар В. В., Зверев О. Д. Міжнародна економічна безпека України в умовах посилення зовнішніх загроз. *Економіка і організація управління*. 2022. № 1. С. 13–25.
3. Лимар В. В., Зверев О. Д. Наукові підходи до розуміння концепту глобальної економічної безпеки. *Бізнес Інформ*. 2023. № 3. С. 6–12.
4. Lyman V. V. Energy security of Ukraine: external threats from the Russian Federation. *Yearbook of antitrust and regulatory studies*. 2023. Vol. 16(28). P. 31–53.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА ЄС ЯК ПЕРЕДУМОВА ІНТЕГРАЦІЇ

Мартищенко Б. О.

Інститут демографії та проблем якості життя НАН України, Київ (Україна)
e-mail: marbo97@ukr.net

Вступ. Європейська інтеграція є стратегічним пріоритетом України, що разом з євроатлантичним курсом було закріплено 2019 року в Конституції. Після початку повномасштабного вторгнення РФ 2022 року перед Україною постали не лише виклики відбудови економіки, але й зміцнення соціальної, політичної та інституційної стабільності. Вступ до Європейського Союзу (ЄС) відкриє для України широкі можливості, зокрема доступ до фінансових ресурсів, нових ринків, технологій та європейських стандартів управління.